

Enhancing Community Tourism Potential through Products and Linking Tourist Routes along The Coastline, Chanthaburi Province

Piyaporn Rattanopat¹ Jaturun Chamsoon¹ Araya Sunthornviphart¹ Luksamon Boonma¹ and Puangpanot Sobkhunthot^{1*}

¹ Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Puangpanot.so@go.buu.ac.th

ABSTRACT

This research aims (1) to analyze the tourism potential along the coastline of Nayaiaam, Tha Mai and Laem Sing Districts, Chanthaburi Province and; (2) to develop community products and link tourist routes along the coastline of Nayaiaam, Tha Mai and Laem Sing District, Chanthaburi Province, using in-depth interviews, focus group discussions, observations, and recording techniques, as well as setting up key points of interest in the Google Maps application to connect the tourism areas of four communities. The study found that the highlights of the coastal communities in Chanthaburi Province lie in the geographical advantages of their locations, the richness of natural resources, which enable the creation of cultural, historical, agricultural, natural, and recreational tourism activities, as well as knowledge transfer for local product development. The research recommends linking the four communities with one-day, and two-day tours to highlight coastal tourism sites.

Keywords: Coastal Tourism, Community-based Tourism, Chanthaburi, Geographic Information System

การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนด้วยผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงเส้นทางการเที่ยวตามแนวชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี

ปิยาภรณ์ รัตโนภาส¹ จาตุรนต์ แซ่มสุ่น¹ อารยา สุนทรวิภาต¹ ลักษณณ บุญมา¹ และ ปวงปนต สอบขุนทด^{1*}

¹ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Puangpanot.so@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอบ้านใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และ (2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอบ้านใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตและการจดบันทึก และการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญในแอปพลิเคชันกูเกิลแมพ เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่การท่องเที่ยวของ 4 ชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าจุดเด่นของชุมชนตามแนวชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรี มีจุดแข็งทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของพื้นที่ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ส่งผลให้สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงประวัติศาสตร์ เชิงเกษตร เชิงธรรมชาติและเชิงนันทนาการ ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น โดยเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลกับชุมชนที่สำคัญมี 3 โปรแกรม ตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ 1) การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในชุมชนในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 1 วัน 2) การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในชุมชนในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน และ 3) การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวชายฝั่ง, การท่องเที่ยวชุมชน, จันทบุรี, ระบบภูมิสารสนเทศ

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

จังหวัดจันทบุรีขึ้นชื่อว่าเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งหาดทรายที่สวยงาม ภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ อาหารที่โดดเด่นหลากหลายชนิด และผลไม้มีนานาชนิด จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง การลดหย่อนภาษีแก่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้จังหวัดจันทบุรีจากเมืองที่เคยเป็นเพียงทางผ่าน ยกระดับสู่การเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว จากข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ภายในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรีมีผู้เยี่ยมชมเยือน จำนวน 641,096 คน แบ่งออกเป็น นักท่องเที่ยว จำนวน 385,040 คน (ชาวไทย 375,517 คน และชาวต่างประเทศ 9,523 คน) และนักท่องเที่ยว จำนวน 256,056 คน (ชาวไทย 253,076 คน และชาวต่างประเทศ 2,980 คน) และมีรายได้จากท่องเที่ยวทั้งหมด 1,943.90 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

ปัจจุบัน จังหวัดจันทบุรีมีชุมชนมากมายที่ยกระดับตนเองขึ้นมาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ชุมชนบางสระแก้ว ชุมชนริมน้ำจันทบุรี ชุมชนปลวกชุม ชุมชนบางกะจะ ชุมชนท่าฉลอม ชุมชนตลาดขนมแปดกริมคลองหนองบัว เป็นต้น ซึ่งชุมชนต่างๆ เหล่านี้มีกิจกรรมที่น่าสนใจมากมาย เช่น การนั่งชาเล้งชมสวนเก็บผลไม้ตามฤดูกาล ดูฟาร์มผึ้งชันโรง รับประทานอาหารท้องถิ่น เรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เลือกซื้อสินค้าดีของชุมชน อาทิ เสื้อ กระเป๋า หมวก ของใช้ต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์เปลือกก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จังหวัดจันทบุรียังมีอีกหลายชุมชนที่มีศักยภาพในการยกระดับและพัฒนาศักยภาพตนเองขึ้นมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่น่าสนใจ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ตามแนวชายฝั่งในอำเภอนายายอาม อำเภอบ้านใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, 2563) มีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ที่เป็นทะเลชายหาดของจันทบุรีที่สวยงาม และเป็นที่ยิยมในการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวทั้งหลาย มีการลงทุนสร้างโรงแรมและรีสอร์ทมากมายใน

เส้นทางดังกล่าว เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของคนต่างถิ่นเข้ามาทำงาน แต่ในทางกลับกันบทบาทของชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวกลับไม่เด่นชัดอย่างที่ควรจะเป็น จึงเป็นข้อสงสัยว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวสร้างประโยชน์ให้แก่คนท้องถิ่นจริงหรือไม่ ซึ่งอาจเกิดจากชุมชนไม่เข้าใจว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทำอะไร เพื่อประโยชน์ใด บทบาทของตนเองอยู่ตรงไหนของการท่องเที่ยว และชุมชนไม่รู้ว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ เพื่อจะสามารถยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้มีศักยภาพสูงขึ้น พัฒนาจุดท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงเข้ากับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและการถ่ายทอดความรู้ของชุมชน รวมถึงศึกษาในการท่องเที่ยว โดยหากคณะผู้วิจัยสามารถทำให้คนในชุมชนเห็นด้วยกับการเติบโตของการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ให้เชื่อมโยงกับชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์ในแบบที่ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตกลงกันไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่เพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น การได้ฟื้นฟูวิถีชีวิตดั้งเดิม การที่ลูกหลานกลับมาอยู่บ้านและเรียนรู้จากการถ่ายทอดของคนในชุมชนรุ่นก่อน รวมถึงการที่ชุมชนจะมีความสามัคคีกันมากขึ้น ผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน และทำให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจและตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนตนเองในฐานะที่เป็น “เจ้าบ้าน” เพื่อที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การสังเกตและการจดบันทึก การกำหนดพื้นที่สำคัญในตัวแทนชุมชนบ้านหัวแหลม ชุมชนคังกระเบน ชุมชนปากน้ำแหมหนุ ในเขตพื้นที่การดูแลอำเภอท่าใหม่ และชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ ในเขตพื้นที่การดูแลอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยประชาชนในอำเภอนายายอาม 1 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านหัวแหลม อำเภอท่าใหม่ 2 ชุมชน คือ ชุมชนคังกระเบน ชุมชนปากน้ำแหมหนุ และอำเภอแหลมสิงห์ 1 ชุมชน คือ ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำกลุ่มชาวประมง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนละ 15 คน รวมทั้งหมด 60 คน ตามหลักการกำหนดขนาดตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของ Nastasi & Schensul (2005)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้ 1) คณะผู้วิจัยประสานงานไปที่หัวหน้าชุมชนของแต่ละชุมชน พร้อมชี้แจงรายละเอียดงานวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมกลุ่มตัวอย่าง 2) หัวหน้าชุมชนและคณะผู้วิจัยร่วมกันคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) นัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือก ชุมชนละ 15 คน เพื่อเข้ารับการชี้แจงรายละเอียดงานวิจัย และประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นกับคณะผู้วิจัย (Focus Group) เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion Criteria) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกจากตัวแทนชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้โดยอาศัยความชำนาญแลประสบการณ์ของคณะผู้วิจัยและหัวหน้าชุมชน ที่ปราศจากอคติหรือการบังคับ เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion Criteria) คัดออกในกรณีที่มีผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สะดวกเข้าร่วมในการทำกิจกรรมหรือไม่สามารถตอบคำถามตามที่กำหนดไว้ได้ และเส้นทางท่องเที่ยวโดยการกำหนดพื้นที่สำคัญ (Point of

Interest) ด้วย Google Map การเชื่อมโยงพื้นที่ การกำหนดเส้นทาง การจำลองเส้นทางผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับรายละเอียดต่างๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

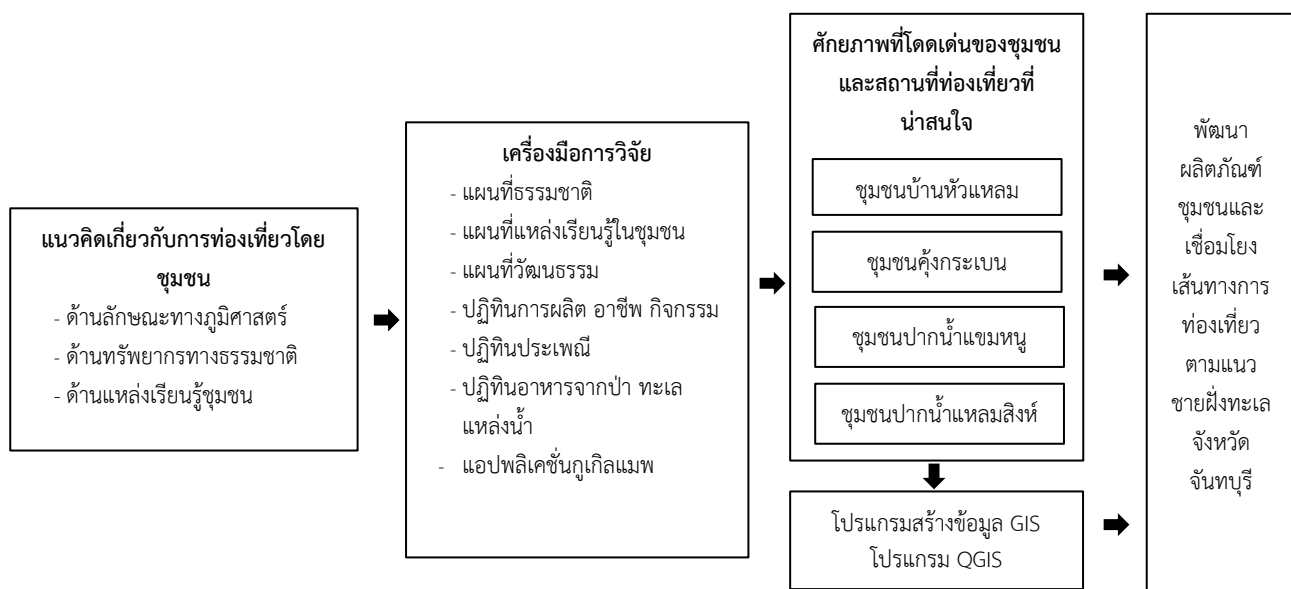
กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นไปในลักษณะของการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) ระหว่างคณะผู้วิจัยกับตัวแทนชุมชน 4 ชุมชน และการใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพที่เรียกว่าแผนที่ธรรมชาติ แผนที่แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แผนที่วัฒนธรรม ปฏิทินการผลิต อาชีพ กิจกรรม/ปฏิทินประเพณี/ปฏิทินอาหารจากป่า ทะเล แหล่งน้ำ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ทุนทางสังคมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และการออกแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน การระดมความคิดเห็นในแต่ละครั้งจะระดมความคิดเห็นจากตัวแทนชุมชนเป็นรายชุมชน ชุมชนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2-3 ชั่วโมง (Nastasi & Schensul, 2005) เพื่อระดมความคิดเห็นผ่านแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผลคือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของสถานที่ท่องเที่ยวและเครื่องมือในการพัฒนาเนื้อหาแผนที่ LeafletJS Library สำหรับสร้าง เนื้อหา และบริการแผนที่, BoothstapJS Library สำหรับสร้าง รูปแบบ สไตล์ ของ Webpage, QGIS + QGIS2Web plugins โปรแกรมสร้างข้อมูล GIS และโปรแกรม QGIS

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบการวิจัยนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการวิจัย ประเด็นคำถามประกอบด้วย ด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ และด้านแหล่งเรียนรู้ชุมชน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558) ตามเครื่องมือการวิจัยเพื่อค้นพบศักยภาพที่โดดเด่นของชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และนำผลที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบกับข้อมูลมาเชื่อมโยงโปรแกรมสร้างข้อมูล GIS โปรแกรม QGIS และนำผลที่ได้มาเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรี รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์

พบผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีชุมชนที่สำคัญจำนวน 4 ชุมชน ดังนี้

1.1 ชุมชนบ้านหัวแหลม

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เป็นหมู่บ้านชาวประมงเก่าแก่ อยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือประมงบ้านหัวแหลม ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเชิงเขาติดชายฝั่งทะเล ประกอบด้วย พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ภูเขา และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล มีพื้นที่อาณาเขตรวมทั้งสิ้น 50 ตารางกิโลเมตร

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ลักษณะพื้นที่ในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งป่าชายเลน ชายหาด ปะการังโขด ซึ่งในอดีตมีการท่องเที่ยวดูปะการังโขดโดยใช้เรือท้องกระจก จากความสมบูรณ์ดังกล่าวนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ อาทิ ตกหมึก ให้อาหารปลาดูแลม ล่องเรือ/แพชมธรรมชาติ รอบอ่าว เกาะยัง เกาะรัง ดำน้ำดูปะการัง พายเรือคายัคถ้ำรูปชมวิว แวะร้านอาหาร ถ่ายรูปตามร้านกาแฟ แต่อย่างไรก็ตาม ได้พบปัญหาที่ตามมาคือ การใช้ครีมกันแดดของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจปนเปื้อนสารเคมีที่มีฤทธิ์หยุดยั้งการเจริญเติบโตของตัวอ่อนปะการัง ก่อให้เกิดการฟอกขาวในปะการัง และรบกวนระบบสืบพันธุ์ของปะการัง หรือการเทน้ำจืดลงทะเล ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำทะเลและสัตว์ทะเล ซึ่งทางชุมชนพยายามทำป้ายประชาสัมพันธ์และประสานงานกับกรมทรัพยากรทะเลชายฝั่ง เพื่อจัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยว

ด้านแหล่งเรียนรู้ชุมชน สามารถเห็นที่ตั้งและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชน พบศักยภาพและแหล่งเรียนรู้/ผู้รู้ที่สำคัญในชุมชน ด้านประมง การทำธนาคารปูม้า เพื่ออนุรักษ์ปูม้า ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์พันธุ์ปูม้า บ้านหัวแหลม หมู่ที่ 7 สวนลุงฉลวยปลูกพืชผสมผสาน กลุ่มเลี้ยงผึ้งชันโรง และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ล่องแพ บ้านท่าแฉลบ จากการศึกษาข้อมูลโดยเครื่องมือปฏิทินชุมชนพบว่าในรอบปีนั้น ชุมชนจะมีกิจกรรมที่เป็นเชิงพื้นที่อยู่ไม่มาก และแตกต่างกันออกไปในแต่ละฤดูกาล เช่น กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ งานทำบุญส่งและทำสังฆยานาในเดือนเมษายน งานกิจกรรมบุญสลากภัตในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม กิจกรรมงานวิ่งฮาล์ฟมาราธอนในเดือนมิถุนายน อย่างไรก็ตาม แม้ในรอบปีชุมชนจะมีกิจกรรมอยู่ไม่มาก แต่สิ่งที่ขึ้นชื่อสำหรับชุมชนนี้ก็คือ อาหารทะเล ได้แก่ หมึกหลอด ปลาทุ ปลาเห็ดโคน กุ้งแชบ๊วย ซึ่งสามารถหากินได้เกือบตลอดทั้งปี แต่กลับพบชุมชนดังกล่าวยังคงมีข้อจำกัดในบางประการในการให้บริการ ทำให้ชุมชนยังไม่พร้อมที่จะยกระดับกิจกรรมทางอาหารนี้ให้เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวหลัก

ชุมชนบ้านหัวแหลมมีจุดเด่น ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น การล่องแพชมธรรมชาติ ป่าโกงกาง ฟาร์มหอยนางรม ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เดิมนั้น มีจุดท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเดิมอยู่แล้วก็คือ เจดีย์กลางน้ำแต่อย่างไรก็ตามชุมชนได้นำเสนออีกหนึ่งสถานที่ที่คาดว่าจะสามารถยกระดับได้ ได้แก่ โบสถ์เก่า วัดท่าแฉลบ ซึ่งเป็นโบสถ์โบราณ อายุกว่า 100 ปี ตั้งอยู่ติดถนนบูรพาชลทิศ ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรผ่านไปยังจุดชมวิวนางพญาอีกด้วย

1.2 ชุมชนคู้กระเบน

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นหมู่บ้านชาวประมงอยู่ใกล้กับอ่าวคู้กระเบนและหาดแหลมเสด็จ ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่เป็นราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเล ป่าชายเลน ป่าอนุรักษ์ โฉนดที่ดิน ที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุตำบลคลองขุด มีพื้นที่อาณาเขตประมาณ 31.1 ตารางกิโลเมตร

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ หอยนางรม กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว ปลาเก๋า ปลากระพง เป็นต้น รวมถึงมีอาชีพรับแกะหอยนางรม ทำประมงเรือเล็กและประมงพื้นบ้าน ทำการเกษตรเพาะปลูก ได้แก่ แก้วมังกร ยางพารา การทำนา แหล่งผลิตสินค้าชุมชนที่มีชื่อเสียงในชุมชน ได้แก่ กลุ่มกะปิประจักษ์ หมู่ 5 กลุ่ม OTOP นวัตกรรม หมู่ 6 และผลิตภัณฑ์ชุมชนข้าวเกรียบ หมู่ 3 และร้านค้าขายของให้นักท่องเที่ยวบริเวณวงเวียนหมุดุด และมีสินค้าเด่นคือ กะปิเจ้าหลาว น้ำพริกเผาหอยนางรม เรือประมงพื้นบ้าน เสื้อยืดชายหาดเจ้าหลาว สินค้าแปรรูปจากศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาอ่าวคู้กระเบน แปลยวนเจ้าหลาว

ด้านแหล่งเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาข้อมูลโดยเครื่องมือปฏิทินชุมชนพบว่า ในรอบปีพื้นที่ชุมชนจะมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมด้านการผจญไพร กิจกรรมพายเรือคายัก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในช่วงเดือน 10 ถึงเดือน 1 ซึ่งเป็นช่วงที่น้ำขึ้นในช่วงเวลา 09.00 น.-13.00 น. หรือกิจกรรมทัวร์ตกหมึก ตกปลา จะอยู่ในช่วงเดือน 10 เดือน 12 ในขณะที่กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การท่องเที่ยวทะเล ชายหาด เนื่องจากบริเวณพื้นที่ชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ทำให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดมาเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจจำนวนมาก โดยช่วงเวลาที่ยอดนิยมจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม ถึงเดือนกรกฎาคม ในกิจกรรมด้านประเพณีและความเชื่อ เช่น ทำบุญศาลเจ้าแม่สาวสงวน (ช่วงสงกรานต์) ไหว้เจ้าพ่อเขาเขียว-เขาแดงในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน เป็นต้น และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ในพื้นที่ชุมชนก็มีอีก 1 กิจกรรมที่เกิดขึ้นมาใหม่และได้รับความนิยมจากคนไทยทั่วประเทศ นั่นก็คือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬา โดยในช่วงเดือนตุลาคมนั้น จะเป็นการแข่งขันไตรกีฬา ส่วนเดือนธันวาคมจะเป็นการแข่งขันวิ่งมาราธอนระดับประเทศ ซึ่งด้วยเส้นทางที่วิ่งที่มีวิวที่สวยงามทำให้ดึงดูดนักกีฬามาร่วมแข่งขันจำนวนมาก ส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นมาอีกทางหนึ่ง ในด้านอาหาร ถึงแม้ว่าอาหารทะเลจะมีตลอดทั้งปี แต่ช่วงที่เหมาะสมกับการออกเรือที่สดจะเป็นช่วงเดือนธันวาคม ถึงเดือนสิงหาคม ตามมาด้วยกิจกรรมการออกวางอวนกุ้งในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปี

จุดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชนคือลานหินสีชมพูเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยว ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าใหม่ซึ่งเป็นสถานที่เชื่อมต่อกับชุมชนปากน้ำแฉมหนู โดยลักษณะพิเศษของลานหินเป็นสีชมพูเนื่องจากหินบริเวณนั้นเป็นหินทรายที่มีส่วนผสมของธาตุเหล็กอยู่มากมาย จึงทำให้ลักษณะสีของหินเป็นสีแดงอมชมพู นอกจากนี้ลานหินสีชมพูไม่ได้เป็นสถานที่เพียงให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปสวยงามเก็บเป็นที่ระลึกกลับบ้าน แต่ยังมีเส้นทางเดินชมศึกษาธรรมชาติเขาบ่อเตยมีระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับธรรมชาติบริเวณนั้นๆ อีกด้วย รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีสะพานเพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เดินศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ พายเรือคายัก ศึกษาป่าชายเลนอ่าวคุ้งกระเบน ชมนกในป่าชายเลน หน่วยสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำภายในอ่าวคุ้งกระเบนมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม คือ การให้อาหารปลาฉลามเสือดาวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีปลาสายพันธุ์อื่นๆ และชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กราบสักการะหลวงพ่อกล้วยหรือพระครูญาณวรภิกขิต์มีชื่อเสียงประจำวัดหมุดุด และมีวัดแหลมเสด็จ เป็นวัดอยู่ติดชายหาดเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้กับคนในชุมชนและผู้มาท่องเที่ยวที่จับหุรีสามารถที่จะมาราบสักการะที่วัดนี้ได้ด้วย

1.3 ชุมชนปากน้ำแฉมหนู

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขาเตี้ย และที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล มีป่าชายเลนและแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลองท่าใหม่ซึ่งเชื่อมคลองปากน้ำแหลมสิงห์เพื่อออกสู่ทะเล เป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านทางทิศตะวันออก และมีคลองท่าใหม่เชื่อมคลองปากน้ำแฉมหนู เพื่อออกสู่ทะเลไหลผ่านทางทิศตะวันตก และพื้นที่เกาะคือเกาะนมสาว ชุมชนมีพื้นที่ทั้งหมด 43.10 ตารางกิโลเมตร

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ หอยนางรม กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว ปลาเก๋า ปลากะพง เป็นต้น รวมถึงมีอาชีพรับแกะหอยนางรม ทำประมงเรือเล็กและประมงพื้นบ้าน ทำการเกษตรเพาะปลูก ได้แก่ พริกไทย แก้วมังกร ยางพารา ทำนา บริเวณด้านทิศใต้เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลชายหาดเป็นโคลนเลน มีป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนคุ้งกระเบนที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ จุดบริเวณปากน้ำแฉมหนู ด้านทิศตะวันออกมีคลองท่าใหม่เชื่อมคลองปากน้ำแหลมสิงห์เพื่อออกสู่ทะเล ด้านทิศตะวันตก มีคลองท่าใหม่ที่เชื่อมคลองปากน้ำแฉมหนูเพื่อออกสู่ทะเล ป่าชายเลนประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติป่าเลนบางกะจะ อุทยานแห่งชาติป่าอ่าวคุ้งกระเบน อ่าวแฉมหนู ป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ หมู่ 5 ป่าชายเลนบริเวณพื้นที่หมู่ 6 หมู่ 7 และหมู่ 10

ด้านแหล่งเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาข้อมูลโดยเครื่องมือปฏิทินชุมชนพบว่า ในรอบปีนั้น ชุมชนจะมีกิจกรรมที่เป็นเชิงพื้นที่อยู่ไม่มาก และแตกต่างกันออกไปในแต่ละฤดูกาล เช่น ประเพณีถวายไตรและเผาข้าวหลามขึ้น 3 ค่ำ ในช่วงเดือน 3 ของทุกปี กิจกรรมประเพณีวันสงกรานต์ในทุกวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี ส่วนในช่วงปลายปี กิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากชาวบ้านในชุมชนก็คืองานประเพณีทอดกฐิน และกิจกรรมตักบาตรปิ่น อย่างไรก็ตาม แม้ในรอบปีชุมชนจะมีกิจกรรมอยู่ไม่มาก แต่สิ่งที่ขึ้นชื่อสำหรับชุมชนนี้ก็คือ อาหารทะเล โดยเฉพาะหอยนางรมสด ซึ่งมีบริโภคกันได้ตลอดทั้งปี

นอกจากนี้ยังมีอาหารตามฤดูกาลที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงฤดูกาล เช่น ภูมิวัฒนธรรมชาติตามคลองจะขึ้นมาในช่วงเดือน 2 - 3 และกุ้งนา จะมาในช่วงเดือน 10 และ 11 เป็นต้น

จุดเด่นชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ มีทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น หอพระไตรปิฎกเป็นศาสนสถานเก่าแก่ที่สำคัญของชุมชน ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดตะกาดจ้าว พร้อมทั้งยังมี พระธาตุบุญแจ่มฟ้า โดยมีพระธาตุเจดีย์เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุซึ่งเป็นศาสนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งของชุมชน วัดปากน้ำแหลมสิงห์มีโบสถ์สีน้ำเงินเป็นโบสถ์ที่มีชื่อในชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ รวมถึงในจังหวัดจันทบุรี เป็นโบสถ์เซรามิคสีน้ำเงินและขาว เนื่องจากวัดตั้งอยู่ใกล้ทะเลจึงทำให้มีการกัดกร่อนจากน้ำเค็มตลอดเวลา เพื่อความมั่นคงของโบสถ์ จึงมีการเลือกเซรามิคที่มีความทนแข็งแรง และมีความมันเงา จึงทำให้โบสถ์มีความสวยงามแปลกตาเป็นจุดเด่นหนึ่งของคนในชุมชน นอกจากนี้ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเป็นจุดชมวิวสะพานปากน้ำเป็นสะพานข้ามแม่น้ำวังโตนดมีชื่อว่าสะพานเฉลิมพระเกียรติปากน้ำแหลมสิงห์ ซึ่งจากบนสะพานนักท่องเที่ยวสามารถที่จะมองเห็นวิวได้โดยรอบ รวมถึงโบสถ์สีน้ำเงินและสามารถเห็นวิถีชีวิตของชุมชนชาวประมงบ้านแหลมสิงห์ที่อยู่สองฝั่งทางของสะพาน การล่องเรือชมทะเลบริเวณปากแม่น้ำที่มีสองฝั่งเป็นวิถีชีวิตชุมชนและป่าโกงกาง ฟาร์มหอยนางรม และชุมชนได้นำเอาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแปรรูปเพื่อส่งเสริมการขายให้เป็นของฝากแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แต่กิจกรรมการล่องเรือในชุมชนดังกล่าวยังคงมีข้อจำกัดในจุดการขึ้น-ลงเรือในท่าเทียบที่มั่นคงของนักท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนยังไม่พร้อมที่จะยกระดับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวหลัก

1.4 ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปากน้ำแหลมสิงห์นั้นเกิดจาก ลักษณะตามภูมิศาสตร์ ของชื่อตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ซึ่งมีคิลาก้อนหนึ่งรูปร่างคล้ายสิงห์หมอบสูง 2.50 เมตร ยาว 6.00 เมตร อยู่เชิงเขาปลายแหลมของแหลมสิงห์ ซึ่งอยู่ตรงบริเวณปากแม่น้ำจันทบุรี ชาวบ้านจึงเรียกรวมกันว่า “ปากน้ำแหลมสิงห์” มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 37.94 ตารางกิโลเมตร

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ พบว่ามีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามมากมายและสำคัญดังต่อไปนี้ เช่น ชายหาดแหลมสิงห์ อ่าวยาง อ่าวกระตัง เกาะจุฬา และเกาะเปริด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในจังหวัดจันทบุรีเอง และต่างจังหวัด ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างอาชีพ การทำประมงน้ำตื้น สัตว์ทะเลที่จับได้เป็นส่วนใหญ่จะเป็น ปูม้า ปูทะเล ปลาหมึก และรายได้ให้กับประชาชนโดยรอบ อาทิเช่น อาชีพขายอาหารทะเลแปรรูป ขายอาหาร โรงแรม ห้องพัก ร้านอาหาร และอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ด้านแหล่งเรียนรู้ชุมชน พบว่ามีแหล่งเรียนรู้ชุมชนที่น่าสนใจหลากหลายกิจกรรม เช่น ละครเท่งตึก เป็นมหรสพพื้นบ้านของเมืองจันทน์ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน มีคณะแสดงอยู่ในแถบอำเภอท่าใหม่และอำเภอแหลมสิงห์ นิยมเล่นในงานกำนัน หรืองานทั้งกระเจดตามศาลเจ้า และศาลหลักเมือง ละครเท่งตึก เป็นละครชาตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี ที่นำรูปแบบของละครชาตรีที่กำเนิดในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรับเปลี่ยนเป็นบางส่วน และได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงละครโนราของภาคใต้ด้วยอีกส่วนหนึ่ง แต่จะแตกต่างกันที่เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงให้จังหวะประกอบการแสดง คำว่า “เท่งตึก” สันนิษฐานว่ามาจากการ เลียนเสียงของเครื่องดนตรีที่ใช้ คือ “โทน” ซึ่งมีเสียงดัง เท่งๆๆ ส่วนคำว่า “ตึก” เป็นคำเลียนเสียง “กลองตึก” ที่ตีเสียงดัง ตึกๆๆ งานฉลองเจดีย์อิสรภาพ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และการสร้างบ้านปลาของกลุ่มประมงพื้นบ้าน เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม สร้างอยู่บริเวณด้านหลังของคุ้งซีก ประโยชน์จากการสร้างบ้านปลาจากวัสดุธรรมชาตินั้นก็คือบ้านปลาต่างๆ เหล่านี้จะเป็นสถานอนุบาลสัตว์น้ำทะเลไว้ก่อน เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำในท้องทะเลอีกทางด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติชุมชนบ้านต้นตะบูน คลองพลูซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว สามารถเข้ามาท่องเที่ยวและศึกษาการใช้ชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยนางรม เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนการจัดเตรียมถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตอีกทั้งสามารถเที่ยวได้ตลอดปี จากข้อมูลชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากชุมชนที่หลากหลายและมีศักยภาพจากการมีผู้นำชุมชนที่สามารถดึงดูดคนในพื้นที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนสร้างความร่วมมือส่งผลให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย

จุดเด่นของชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ทั้งชายหาด จุดชมวิว และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ต่างๆ พื้นที่บริเวณนี้นอกจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแล้วยังเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ในสมัย ร.ศ.112 สมัยที่ฝรั่งเศสเข้ายึดเมืองจันทบุรี โดยนำเรือรบมาปิดอ่าวจันทบุรีที่บริเวณนี้ และได้สร้างตึกแดงใกล้กับหาดแหลมสิงห์เป็นที่บัญชาการรบ และสร้างคุกขี้ไก่ไว้ขังคนไทยที่ไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจการปกครองของฝรั่งเศส อีกทั้งบริเวณชายหาดแหลมสิงห์ มีที่พักและร้านอาหารที่มีความพร้อม เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัยที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ซึ่งแหลมสิงห์เป็นอีกหนึ่งจุดหมายยอดนิยมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากเป็นชายหาดปลายสุดของจังหวัดจันทบุรี ก่อนที่จะไปยังจังหวัดตราด โดยข้อได้เปรียบของแหลมสิงห์ คือการเป็นจุดที่สามารถเชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดใกล้เคียง

จากชุมชน 4 ชุมชนในพื้นที่ตามแนวชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี ใช้เครื่องมือแผนที่ธรรมชาติ แผนที่แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แผนที่วัฒนธรรม ปฏิทินการผลิต อาชีพ กิจกรรม/ปฏิทินประเพณี/ปฏิทินอาหารจากป่า ทะเล แหล่งน้ำ พบว่ามีความคล้ายกันในด้านทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จากการตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ที่เป็นราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเล โดยมีทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน ชายหาด โดยทั้ง 4 ชุมชน ประกอบกับมีแหล่งเรียนรู้พื้นบ้านที่มีทั้งผลิตภัณฑ์ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประมงพื้นบ้าน แต่ในชุมชนชุมชนปากน้ำแหมหนู ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ จะมีเกาะที่สามารถใช้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการได้ และมีชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ชุมชนเดียวที่มีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่และอำเภอแหลมสิงห์

ชุมชนบ้านหัวแหลม	ชุมชนคู้กระเบน	ชุมชนปากน้ำแหมหนู	ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์
ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเล	ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเล	ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำ	ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ราบลุ่มชายเขาติดชายฝั่งทะเล และปากแม่น้ำ
ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ชายหาดคู้กระเบน ปะการังโขด เกาะยังเกาะรัง	ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ชายหาดแหลมสเด็จ ชายหาดเจ้าหลาว	ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ชายหาดแหมหนู ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนคู้กระเบน เกาะนมสาว	ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ชายหาดแหลมสิงห์ สิงห์ อ่าวยาง อ่าวกระตัง และเกาะจุฬา เกาะเปริด
แหล่งเรียนรู้ ธนาคารปูม้า ศูนย์เรียนรู้การปลูกพืชผสมผสาน สาธิตการหาปลาหมึก การเลี้ยงชันโรง	แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาอ่าวคู้กระเบน สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน แปรรูปอาหารทะเล และแปดยวน	แหล่งเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้การประมง สาธิตการเลี้ยงหอยนางรม สาธิตการทำประมงพื้นบ้าน	แหล่งเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้ศิลปะพื้นบ้าน ละครเท่งต๊ก ศูนย์เรียนรู้การประมง สาธิตการทำประมงพื้นบ้าน
กิจกรรมการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ เช่น การดำน้ำดูปะการัง ตกหมึก พายเรือคายัค ล่องเรือ/แพ วิ่งมาราธอน ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การนอสนกินผลไม้ ความรู้การปลูกทุเรียน ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ทำบุญส่งทำสังฆยานา บุญสลากภัต	กิจกรรมการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ/ผจญไพร เช่น พายเรือคายัค วิ่งมาราธอน ตกหมึก ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ทำบุญศาลเจ้าแม่สาวสงวน ให้เจ้าพ่อเขาเขียว-เขาแดง กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจท่องเที่ยวทะเล/ชายหาด	กิจกรรมการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ/ผจญไพร เช่น ล่องเรือ วิ่งมาราธอน ตกหมึก ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การปลูกพริกไทย การปลูกทุเรียน ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ถวายผ้าไตรและเผาข้าวหลาม ทอดกฐิน	กิจกรรมการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ/ผจญไพร เช่น ล่องเรือ วิ่งมาราธอน ตกหมึก สาธิตการทำอาหาร สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม งานฉลองเจดีย์อิสรภาพ การสร้างบ้านปลาธนาคารปู

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่และอำเภอแหลมสิงห์ (ต่อ)

ชุมชนบ้านหัวแหลม	ชุมชนคู้กระเบน	ชุมชนปากน้ำแฉมหนู	ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์
สถานที่ท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ: จุดชมวิวนางพญา จุดชมวิวลานหินโค้ง หาดคู้วิมาน หาดเก็บตะวัน จุดชมวิวพระยืนคู้วิมาน จุดชมวิวพระสังกัจจายน์ เชิงวัฒนธรรม: เจดีย์กลางน้ำ เชิงประวัติศาสตร์: วัดท่าแฉลง เชิงันทนาการ: ล่องเรือตกหมึก ตกปลา กินชาชิมิ จุดกางเต็นท์เนินนางพญา	สถานที่ท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ: เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคู้กระเบน (ลานหินสีชมพู) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน่วยสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำภายในอ่าวคู้กระเบน (กระชังปลา) สวนรุกขชาติชายหาดแหลมเสด็จ ชายหาดเจ้าหลาว สะพานปลาเจ้าหลาว (สะพานสุดขอบฟ้า) เขาป้อเตย เชิงวัฒนธรรม: วัดหมูดุด วัดแหลมเสด็จ วัดเจ้าหลาว เชิงันทนาการ: พายเรือคายัค อ่าวคู้กระเบน	สถานที่ท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ: ลานหินสีชมพู จุดชมวิวปากน้ำแฉมหนู ทะเลแหวก เชิงวัฒนธรรม: วัดปากน้ำแฉมหนู พระเจดีย์บุญแจ่มฟ้าจุฬาภารณรังษี ศูนย์บูรณะหอไตรวัดตะกาดเจ้า วัดตะกาดเจ้า วัดหนองคัน ศาลเจ้าแม่ปากน้ำแฉมหนู ศาลเจ้าพ่อปากน้ำแฉมหนู วัดชมภูคีรีธาราม (วัดท่าไต้) เชิงันทนาการ: ศูนย์สาธิตหยอดแป้นปูนหยอนางรม หมู่ 1 นั่งเรือชมวิว (ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ 10)	สถานที่ท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ: อ่าวกระทิง เกาะเปริด ชายหาดแหลมสิงห์ อ่าวยาง ประภาคารแหลมสิงห์ เชิงวัฒนธรรม: วัดปากน้ำแหลมสิงห์ ศาลเจ้าพ่อแหลมสิงห์ วัดเกาะแก้ว พุทธอุทยานวัดซากใหญ่ วัดมังกรบุปผาราม วัดเขาช้างห่าน วัดบางสระเก้า และวัดเขาแหลมสิงห์ เชิงประวัติศาสตร์: ตึกแดงคุกขี้ไก่ ป้อมไพร่พินาศ เจดีย์อิสรภาพและศาลกรมหลวงชุมพร เชิงันทนาการ: การทำบ้านปลา Oasis Sea World ศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติบ้านปลา อนุคารปู บางสระเก้า และบ้านต้นตะบูน คลองพลั่ว

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์

จากการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จากการลงพื้นที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนคณะผู้วิจัยเข้าไปยกระดับผลิตภัณฑ์ตามรายชุมชนดังนี้

2.1 ชุมชนบ้านหัวแหลม ผลิตภัณฑ์ปลาหมึกแดดเดียว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีพ่อค้าแม่ค้าตั้งขายกันบริเวณหาดคู้วิมาน มีจุดเด่นที่ความสดของวัตถุดิบ และน้ำจิ้มรสเด็ดเฉพาะถิ่นที่ไม่เหมือนใคร คณะผู้วิจัยได้เข้าไปช่วยการปรับปรุงออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่ารวมถึงการจัดส่งลูกค้ากรณีเป็นกลุ่มออนไลน์

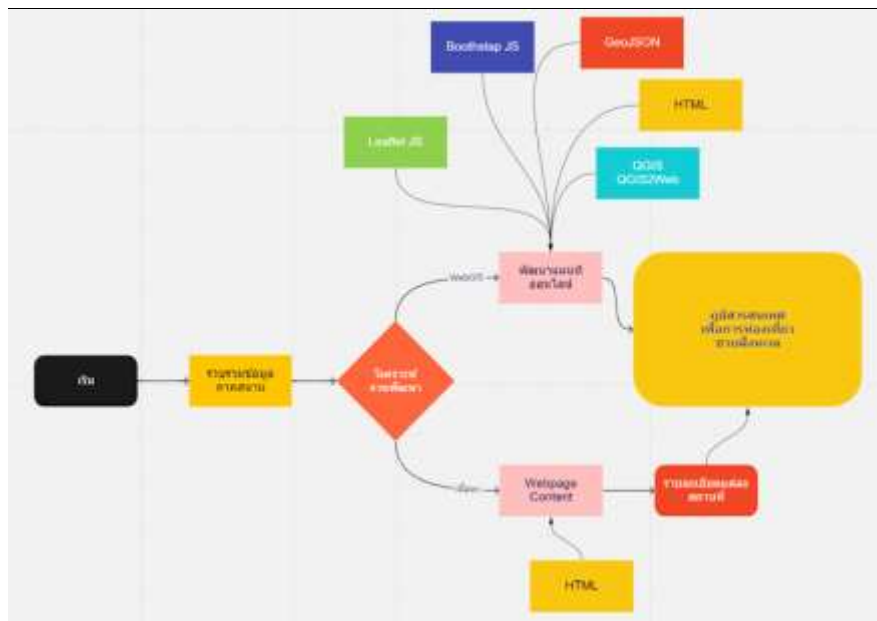
2.2 ชุมชนคู้กระเบน ผลิตภัณฑ์เปลญวนถักมือ โดยคนในชุมชนใช้เชือกที่ชาวประมงนำไปถักอวนตกปลาเพราะมีความแข็งแรงทนทานสามารถรับน้ำหนักคนได้จำนวนมาก รวมถึงทำให้ตัวผลิตภัณฑ์มีสีสันสดใส และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการมีรายละเอียดด้านข้อมูลผู้ผลิต รูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องหมายการค้า และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ ในสโลแกนของผลิตภัณฑ์ คือ นอนเลเปลญวน เหนียว แน่น ทน เปลญวนคนถักมือ

2.3 ชุมชนปากน้ำแฉมหนู ผลิตภัณฑ์พริกไทยดำและพริกไทยขาว เข้าไปช่วยยกระดับในการปรับปรุงออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าชุมชน สร้างผลิตภัณฑ์ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนปากน้ำแฉมหนูให้ซื้อเป็นของฝากกลับไปของนักท่องเที่ยว ซึ่งผลิตภัณฑ์นี้พ่อค้าแม่ค้าตั้งขายกันบริเวณวัดปากน้ำแฉมหนู หรือนักท่องเที่ยวรู้จักในนามโบสถ์สีน้ำเงิน มีจุดเด่นของพริกไทยในชุมชน สามารถนำไปประกอบอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายตามฐานข้อมูลสมุนไพร

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ชานนท์ นัยจิตร และ อนุรักษ์ เชื้อมั่ง, 2559) กล่าวถึงสรรพคุณของพริกไทย ช่วยลดน้ำหนัก เฝาะผลาญไขมัน จะเห็นได้จากการผสมในยาลดน้ำหนัก หรือครีมสลายไขมันหน้าท้อง

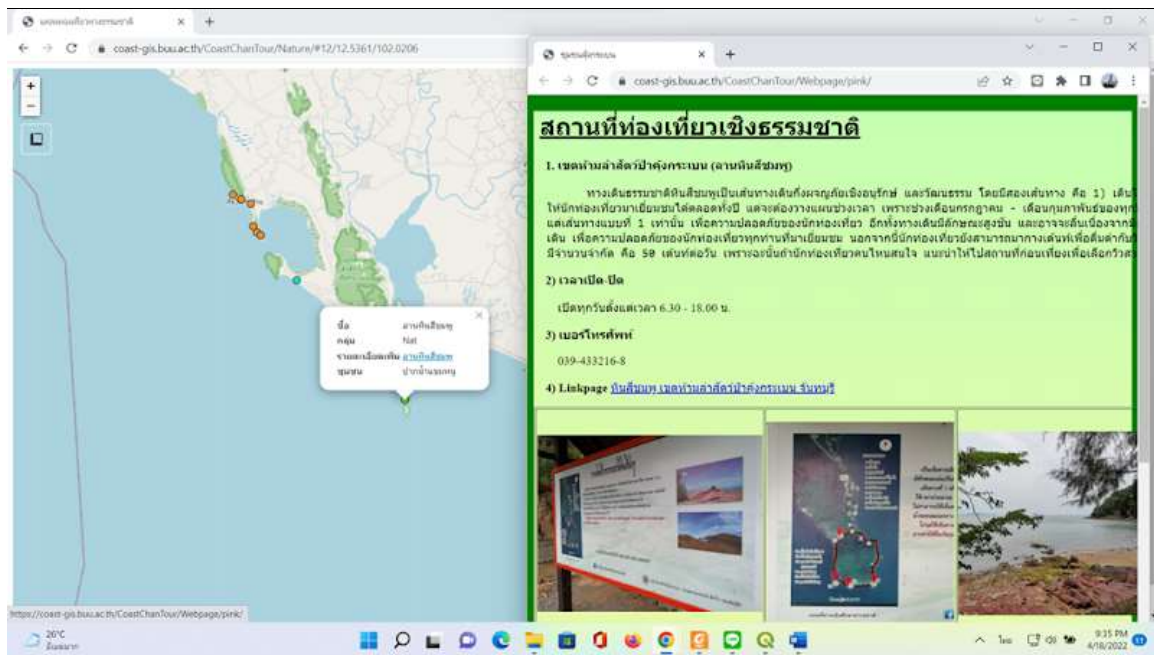
2.4 ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ ผลิตภัณฑ์ข้าวตังน้ำจิ้มของกลุ่มแม่บ้าน วัดเกาะแก้ว ซึ่งกลุ่มแม่บ้านที่มีการหารายได้ โดยทำข้าวตังน้ำจิ้ม ขายอยู่แล้ว แต่ขาดในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ และการออกแบบตราสินค้า คณะผู้วิจัยจึงเข้าไปช่วยดำเนินการ ออกแบบโลโก้ ให้กับผลิตภัณฑ์ข้าวตังน้ำจิ้ม เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และเพิ่มยอดขายให้กับกลุ่มแม่บ้านอีกทางหนึ่ง

จากข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ที่ 1 และการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนวัตถุประสงค์ที่ 2 นำมาพัฒนาเส้นทางระบบภูมิสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี การพัฒนาระบบช่วยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับรายละเอียดต่างๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี จากภาพที่ 2 แนวคิดการจัดทำระบบช่วยแนะนำแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล อย่างง่ายเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการและทันสมัย รวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว รวมจำนวน 76 สถานที่ จาก 4 ชุมชน แบ่งตามประเภท แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม เชิงนันทนาการ ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ร้านค้า และของที่ระลึก

ภาพที่ 2 แนวคิดการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล

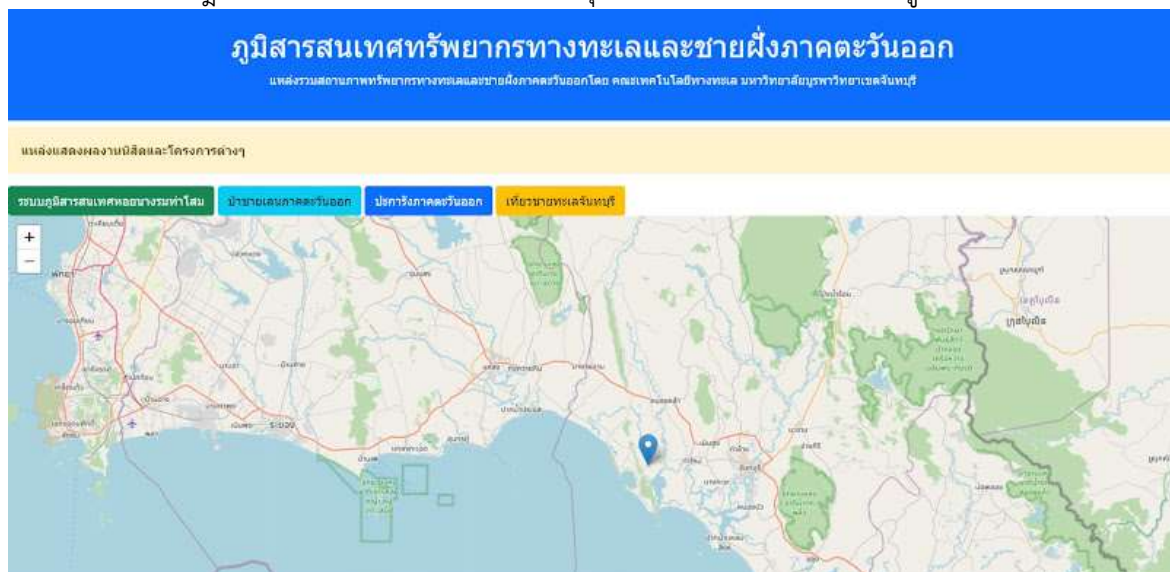
สืบค้นพิกัดแหล่งต่างๆ จาก Google Map นำมาสร้างเป็นข้อมูล GIS โดยโปรแกรม QGIS รวมทั้งภาพถ่ายจากการลงพื้นที่ จัดการแสดงผลโดย QGIS2Web plugins ให้ข้อมูลอยู่ใน GeoJSON format และภาษา Leaflet JavaScript ปรับแต่งร่วมกับ HTML และ Bootstrap Library ให้ได้รูปแบบการแสดงผลบนเว็บเพจ เชื่อมโยงร่วมกับเนื้อหารายละเอียดแต่ละสถานที่ ที่ถูกแปลงให้อยู่ในรูปของ HTML Webpage กำหนด Function การแสดงผลตามเงื่อนไขที่ต้องการ จากรูปภาพที่ 3 ตัวอย่างการแสดงผลของการเชื่อมโยงข้อมูลจาก POI ไปยังเนื้อหา

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการแสดงผลของการเชื่อมโยงข้อมูลจาก POI ไปยังเนื้อหา

วิธีการใช้งานเว็บเพจ เพื่อสืบค้นและวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี

1. ผู้สืบค้นเข้าลิงก์ <https://coast-gis.buu.ac.th/> จะพบกับหน้าแรกของเว็บเพจ ดังรูปภาพที่ 4 ให้ผู้สืบค้นเลือกแถบสีเหลือง ที่ปรากฏข้อความว่า “เที่ยวชายทะเลจันทบุรี” จะขึ้นหน้าจอต้อนรับเข้าสู่เว็บเพจ

ภาพที่ 4 หน้าแรกของเว็บเพจแม่ข่ายของสำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

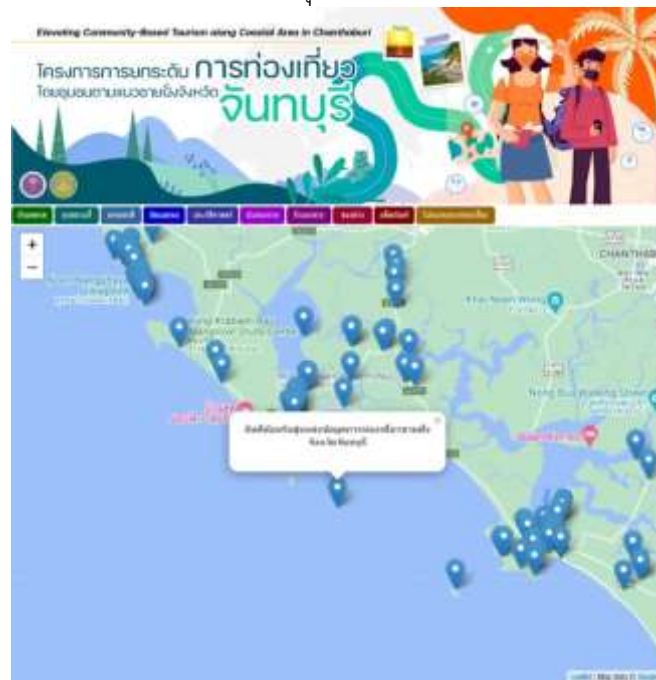
2. ให้ผู้สืบค้นคลิกที่หน้าจอต้อนรับ ดังรูปภาพที่ 5 เพื่อเข้าสืบค้นและวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจันทบุรี หลังจากนั้นจะปรากฏหน้าจอ ดังรูปภาพที่ 6

3. หน้าจอสืบค้นนี้ ผู้สืบค้นสามารถเลือกสืบค้นข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนบ้านหัวแหลม ชุมชนคู้กระเบน ชุมชนปากน้ำแฉก และชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ ได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นจำนวน 10 หัวข้อ ดังรูปภาพที่ 5 ประกอบด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยวที่ห้ามพลาด 2) สถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี ของทุกสถานที่ 3) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

4) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 6) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ 7) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงร้านอาหาร 8) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงของฝาก 9) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงผลิตภัณฑ์ และ 10) โปรแกรมการท่องเที่ยว

ภาพที่ 5 หน้าจอต้อนรับของเว็บเพจของการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 6 หน้าจอสืบค้นข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี

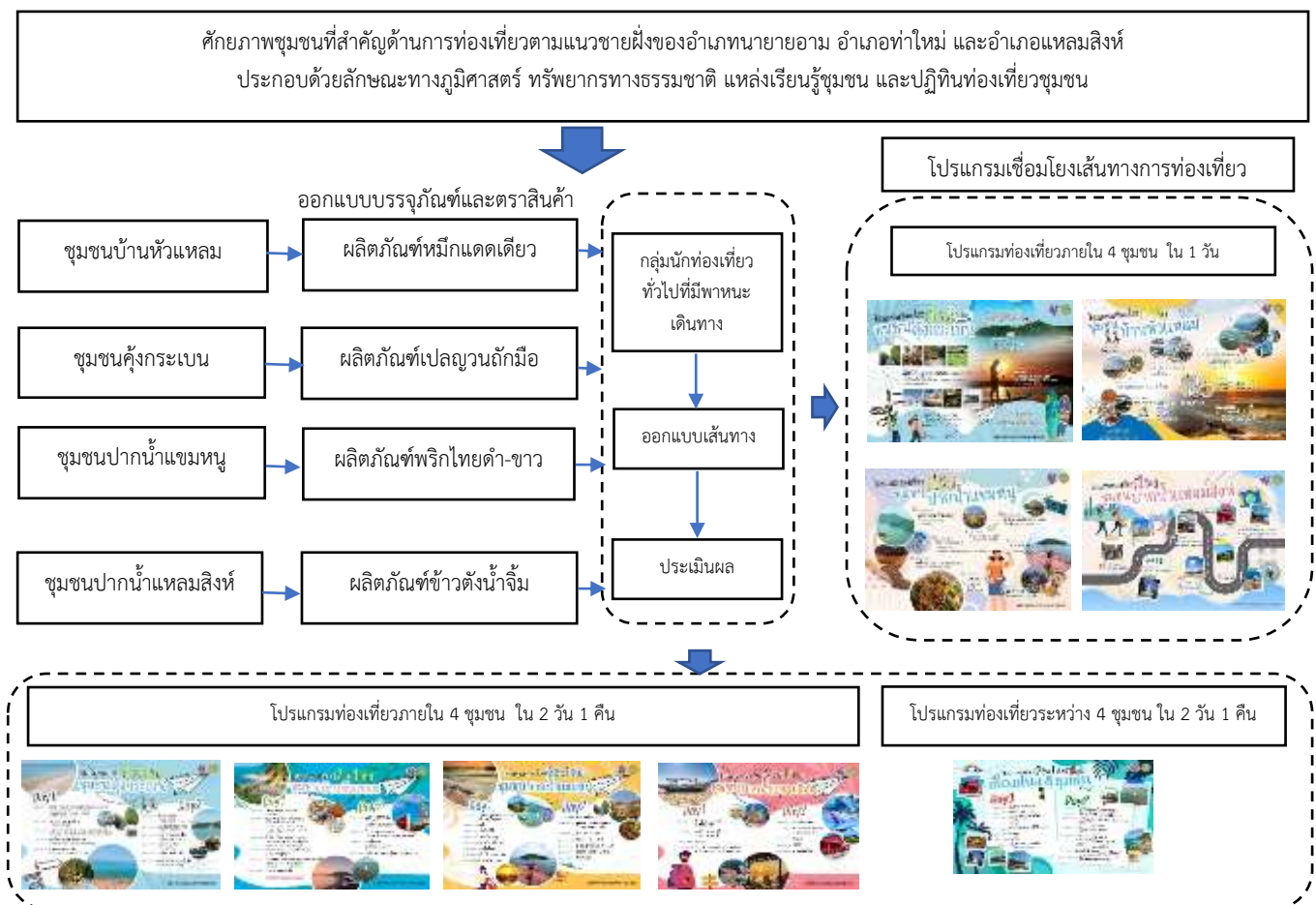
อภิปรายผล

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวตลอดแนวชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ชายหาดแหลมสิงห์ หาดเจ้าหลาว กระทั่งถึงหาดคันทิมา มีศักยภาพสูงมากทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ วัฒนธรรม อาหารพื้นถิ่น และยังมีอีกหลากหลายกิจกรรม หรือสถานที่ที่จะสามารถพัฒนาให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นคนจันทบุรีตามแนวชายฝั่งทะเล มีความสอดคล้องกับ วิชนเศวร ทะกอง และ อรวรรณ ศิริสวัสดิ์ อภิขยกุล (2566) พบว่า อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นจันทบุรีเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชุมชนจากการนำวัตถุดิบที่กระจายในพื้นที่ถิ่นธรรมชาติ แสดงออกเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งคนในชุมชนและภายนอกเห็นพ้องต้องกัน อัตลักษณ์อาหารจันทบุรี เช่น มีสมันทุเรียน ยำ มังคุด ส้มตำทุเรียน ฯลฯ และเอกลักษณ์ท้องถิ่นจันทบุรีเป็นทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรมที่คนในชุมชนสามารถหยิบจับเพื่อสร้างรายได้ ประกอบกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนร่วมมือกันจัดการทรัพยากรในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับ นิสากร ยินดีจันทร์ และคณะ (2564) ความประทับใจของนักท่องเที่ยวตามเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี อันดับแรก คือชุมชนมีการจัดสรรสิ่งที่มีอยู่นำไปใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเกิดการเยี่ยมชมเยือนซ้ำ

ผลการยกระดับแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแหลมสิงห์ให้เชื่อมโยงกับชุมชนที่สำคัญ พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี ชุมชนละ 1 ผลิตภัณฑ์ พร้อมถ่ายทอดนวัตกรรมและองค์ความรู้ เพราะด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมในการออกแบบบรรจุภัณฑ์และเครื่องหมายทางการค้า ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิชัย ศรีเจริญประมง และคณะ (2563) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ซื้อของที่ระลึกที่เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น จึงนำไปสู่การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้ากับการท่องเที่ยวชุมชน ผ่านโปรแกรมการท่องเที่ยวต่างๆ เพราะจะสามารถช่วยยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวมของการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่ง ซึ่งสอดคล้องกับ สมรศรี คำตรง (2564) แนวทางการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทำให้เกิดการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยว

องค์ความรู้ใหม่

จากการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนด้วยผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 7 แสดงกระบวนการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนด้วยผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี

จากภาพที่ 7 แสดงให้เห็นกระบวนการยกระดับการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนชายฝั่งทะเล เริ่มต้นจากการศึกษาศักยภาพชุมชนตามแนวชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 ชุมชน พบสถานที่ท่องเที่ยวเดิมและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสถานที่แหล่งใหม่ที่ที่น่าสนใจ ประกอบกับพัฒนาระดับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่

โดดเด่นของแต่ละชุมชนให้มีมูลค่าทางการค้าตามส่วนผสมทางการตลาด เพื่อให้ประสบผลสำเร็จจะมีการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวร่วมกันจากการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยว รวมถึงการประเมินผลออกมาเป็นเส้นทางเชื่อมโยงทั้ง 4 ชุมชนการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 โปรแกรม คือ 1) การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 1 วัน 2) การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน และ 3) การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ในลักษณะของโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน

สรุปผลการวิจัย

การยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายฝั่งของอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่และอำเภอแหลมสิงห์ ของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม วัฒนธรรม ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม และร้านค้าของที่ระลึกตลอดเส้นทางท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรีเองนั้นมีความได้เปรียบ คือนักท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยที่คณะผู้วิจัยเข้ามาช่วยในด้านการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้มีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ และเชื่อมโยงเข้ากับชุมชนที่สำคัญ 4 ชุมชนคือชุมชนบ้านหัวแหลม ชุมชนคู้กระเบน ชุมชนปากน้ำแฉกหนุ และชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี ชุมชนละ 1 ผลิตภัณฑ์ พร้อมถ่ายทอดนวัตกรรมและองค์ความรู้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ดังนี้ ผลิตภัณฑ์หมึกแดดเดียวของชุมชนบ้านหัวแหลม ผลิตภัณฑ์เปลือกวนถักมือของชุมชนคู้กระเบน ผลิตภัณฑ์พริกไทยดำและพริกไทยขาวของชุมชนปากน้ำแฉกหนุ และผลิตภัณฑ์ข้าวตังน้ำจิ้มของกลุ่มแม่บ้านของวัดเกาะแก้ว ชุมชนปากน้ำแหลมสิงห์ ประกอบกับเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับชุมชน 3 โปรแกรม จากข้อมูลดังกล่าว ถูกจัดแสดงผลในรูปแบบของเว็บเพจ ผ่านแม่ข่ายของสำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลสามารถวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวก่อนการเดินทางจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี ควรสนับสนุนให้แต่ละชุมชนมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากยิ่งขึ้น มีการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แต่ละชุมชนได้มีความพร้อมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในอนาคตและสร้างรายได้ให้กับชุมชนในแต่ละท้องถิ่น

1.2 สถานที่ท่องเที่ยวและความนิยมของนักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เนื่องจากปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะเวลา เพราะฉะนั้นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรจะมีการพัฒนาใกล้เคียงกับแต่ละชุมชนเพื่อให้เส้นทางท่องเที่ยวบนแพลตฟอร์มเป็นปัจจุบัน และคำนึงถึงความพึงพอใจกับผู้ใช้ให้มากที่สุด รวมถึงควรมีการปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวให้ช่วยกันอนุรักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำเป็นแนวทางหรือจัดทำคู่มือในการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อค้นพบงานวิจัยนี้คือ การยกระดับผลิตภัณฑ์และเส้นทางสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญตามแนวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี สามารถพัฒนาระดับการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี และนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาชุมชนอื่น เพื่อศึกษาในเชิงเปรียบเทียบและขยายผลเส้นทางท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลเชื่อมกับจังหวัดใกล้เคียงต่อไปโดยสร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ Q1-Q4 ปี 2563. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2566. จาก https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.mots.go.th%2Fimages%2Fv2022_1693889790530RG9tZXN0aWNfUTFfUTRf4Lib4Li1IDI1NjNf4Lig4Liy4LiE4LiV4Liw4Lin4Lix4LiZ4Lit4Lit4LiBLnhsc3g%3D.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK.
- ชานนท์ นัยจิตร และ อนุรักษ์ เชื้อมั่ง. (2559). การประเมินฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ สารประกอบรวมฟีนอล และนิโคตินของ สมุนไพรไทย 15 ชนิด. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 24(2), 351-361.
- นิสากร ยินดีจันทร์, ภูมิพัฒน์ แก้วตาธนาวัฒนา และ สันดุสิต บัณฑิตตระกูล. (2564). การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 11(1), 248-260.
- วิมเนศวร ทะกอง และ อรวรรณ ศิริสวัสดิ์ อภิษฎกุล. (2566). การสื่อสารอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นจันทบุรีในบริบทการท่องเที่ยว. *วารสารราชพฤกษ์*, 21(2), 160-174.
- สมรศรี คำตรง. (2564). แนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 7(2), 96-109.
- สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2563). *แผนที่จังหวัด*. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2566. จาก <http://www.chanthaburi.go.th/content/map>.
- สิทธิชัย ศรีเจริญประมง, ฤดีวรรณ ยิ่งยง และ ศตวรรษ ทิพย์โส. (2563). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 21(2), 157-166.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2565). *รายงานประจำปี 2565 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/book/9328-2565-25.html>.
- Nastasi, B. K., & Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.

